

Pinacoteques dels museus catalans

Biblioteca Museu Víctor Balaguer (I)

Jaume Mercadé i Vergés

La Biblioteca Museu Víctor Balaguer, fou fundada pel polític i escriptor Víctor Balaguer i Cirera (Barcelona, 1829-Madrid, 1901), un dels polítics més importants del segle XIX, l'any 1884, com a mostra d'agraïment a Vilanova i la Geltrú, per haver estat elegit repetidament Diputat a Corts per aquesta ciutat.

Aquesta institució, al fer-ne donació en Víctor Balaguer a la ciutat de Vilanova, passà a la salvaguarda de l'Ajuntament, i actualment està regida per un organisme autònom municipal.

L'edifici va ésser construït entre el 1882-1884 per l'arquitecte Jeroni Granell, expressament i pel fi de servir per biblioteca i museu, i durant aquests cent anys i escaig, ha observat enterament les funcions per les que fou creat.

Degut a la darrera remodelació de l'immoble, s'han efectuat importants reformes i perfeccionament en les instal·lacions, les quals han representat un notable millorament digne de tot elogi, per les magnífiques disposicions de les sales, esdevenint un dels museus més interessants i més ben instal·lats de la geografia catalana.

Les sales estan establertes per distintes dependències i continguts. La biblioteca a l'ala sud, una de les més importants de Catalunya, conté a més de 40.000 llibres, extenses col·leccions de periòdics, manuscrits, gravats, fotografies, etc.

A les altres sales de la planta baixa, trobem la sala 1, o Sala Víctor Balaguer, denominada Sala de Juntes, on es reunia la Junta Rectora del museu en llurs decisions, i on ara s'exposen objectes i records del fundador, les tres Englantines guanyades en sengles Jocs Florals, i retrats, a més del seu en lloc preeminent, de distints pròcers i del General Prim, el seu amic i protector. Al voltant de la sala, destaquen un "Sant Felip" de Ribera i un "Sant Geroni" de Murillo, entre bodegons de Meléndez i de Bartolomé Pérez. I col·locat sobre un cavallet en un angle de l'estança, amb tota sumptuositat, una "Sagrada Família" de Domènico Theotópoulos "El Greco", exhibit com a dipòsit del Museu del Prado, en compensació de l'excursionista "Anunciació" del mateix autor, que estigué llargs anys exposat en aquest Museu, i que el Patrimonio Nacional s'endugué per no retornar-lo més.

La sala 3, està destinada a arts decoratives - ceràmica - vidre - orfebreria - monedes i medalles. Les 4 i 5, a arqueologia i etnografia, amb importantíssimes col·leccions: L'egípcia, la primera que es formà a Catalunya, i on hi està exposada, al centre de la sala, la mòmia d'un infant de cinc anys procedent de Tebes, la col·lecció precolombina (Mèxic-Colòmbia-Ecuador i Perú); la filipina de caràcter etnogràfic i religiós, amb la interessant d'armes (espases i kriks); la col·lecció oriental de cultures xinesa i japonesa; i l'arqueològica, de ceràmica etrusca, púnica i romànica amb urnes funeràries, i també arqueologia comarcal del Paleolític fins l'Imperi Romà.

Hem deixat de banda la sala 2, per nosaltres com a comentaristes de pinacoteques, la més primordial, ja que hi resta exposada una considerable mostra de pintura i escultura del segle XIX.

L'exposició consta bàsicament de les pintures i escultures que van constituir el llegat de Víctor Balaguer, com també les que varen donar per la seva exhibició, els pintors Santiago Rusiñol, Ramon Casas, Joaquim Vayreda, Dionís Baixeras, Baldomer Galofré i Hermen Anglada Camarasa.

Seguint una admirable disposició cronològica i temàtica, es segueix i es contempla un compendi de la història de la pintura catalana del segle passat.

Retrats d'Antoni Caba i Benet Mercadé, una marina monumental, de núvols amb mar encrespat, de Martí i Alsina; Modest Urgell ("Barca solitària", "Postes de sol"...), Baldomer Galofré ("Roques del Penedès", i altres quadrets), una "Primavera" d'Olot, de Joaquim Vayreda, seguint els temes olotins d'en Berga, Armet, Torrescasana i Galwey, una "Llacuna Ponentina" d'Enric Serra, i uns magnífics Meifrèn, Anglada Camarasa i Llaverias.

Sobresurt per les desmesurades mides, un Lluís Graner, "La Fornal", característic de tenebrisme, il·luminat solament pel foc i les guspises de la ferreria, segueix un Dionís Baixeras, amb les consabudes escenes de platja; Tamburini, temes parisencs de Ramon Casas, Santiago Rusiñol, i Mas o Fontdevila. Antoni Coll Pi, conegut per la seva estança a Sabadell, amb un dels seus tràgics quadres: "La nena morta", un "Soldat" d'en Cusachs, un petit Sorolla i uns

Joaquim Sorolla, "El dos de maig".

esplèndids Fortunys de tema morisc. Retrats de gènere de Benet Mercadé, Martí i Alsina, Joaquim Espalter (Sitges, 1809, 1880) i Esquivel.

Però, presidint la sala, l'espectacular i gegantí (4x6 metres) "El dos de maig" de Joaquim Sorolla i Bastida, el famós quadre en que guanyà la medalla de segona classe en l'Exposició Nacional de Belles Arts de Madrid, el 1885, quan sols comptava 22 anys, i que pintà a l'aire lliure, precisament a la plaça de braus de València, ja que no l'hi cabia enlloc, i ambientat amb els sorolls de coets i fum de pólvora. L'Estat l'adquirí per tres mil pessetes, i mercès a en Víctor Balaguer, fou cedit a Vilanova pel seu Museu.

Acabem ací el recorregut per la primera planta, per seguir al primer pis, on hi ha exposada una extensa col·lecció en obres en petit format, molt representativa de la pintura catalana dels segles XIX-XX, potser la més impor-

tant dels museus comarcals catalans, i per manca d'espai i atesa a la seva extensió i complexitat, la comentarem degudament en el pròxim número.

(continuarà)

BIBLIOTECA MUSEU VÍCTOR BALAGUER
Avinguda Víctor Balaguer, s/n.
Tel. 815 42 02
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

MONISTROL
CINE FOTO

Fotografia - Cinema

Passeig de la Plaça Major, 4
SABADELL

TOT EN MARCS

MARC

TORRES I BAGES, 13 - T. 726 49 55 - 08201 SABADELL

MONISTROL

Passeig de la Plaça Major, 6
Telèfon 725 49 25
SABADELL